

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.481/2015/5.szám

A Kúria a dr. Bíró Endre ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Budapest Főváros Kormányhivatala alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 2015. május 15. napján kelt 37.M.1020/2015/5. számú jogerős ítélete ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 37.M.1020/2015/5. számú ítéletét abban a részében, amelyben a felperes 1996. szeptember 1-től 1997. december 31-ig terjedő időtartam szolgálati időként való elismerése iránti keresetét elutasította és a felperest az alperes perköltsége megfizetésére kötelezte hatályon kívül helyezi és megállapítja, hogy a felperes 1996. szeptember 1-től 1997. december 31-ig terjedő doktoranduszi ideje öregségi nyugdíj szempontjából szolgálati időnek minősül.

Ezt meghaladóan az 1998. január 1-től 1999. augusztus 31-ig tartó időszak vonatkozásában a Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 37.M.1020/2015/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felek az elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam terhén viseli.

I n d o k o l á s

A másodfokon eljáró társadalombiztosítási szerv az ... számú határozatával az elsőfokú hatóság ... számú határozatát, amelyben a

felperes részére 1990. április 10. és 2010. december 31. közötti időszakra 17 év 221 nap szolgálati időt ismert el, megváltoztatta és további szolgálati időként ismerte el a 2011. január 1. és 2011. augusztus 23. közötti időtartamot. A társadalombiztosítási szervek a felperes 1996. szeptember 1. - 1999. augusztus 31. közötti doktoranduszi idejét a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 37. § (1) bekezdése és a Tny. végrehajtásáról szóló 168/1997.(X.6.) Korm.rendelet (továbbiakban: Tny.vhr.) 29. § (1) bekezdése rendelkezéseire figyelemmel nem ismerték el szolgálati időként.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 33.M.3067/2013/3. számú ítéletét, melyben a felperes keresetét elutasította, a Kúria az Mfv.III.10.288/2014/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásra a Kúria előírta a bíróság számára, hogy a felperes keresetét annak figyelembevételével bírálja el, hogy a felperes doktoranduszi ideje hallgatói jogviszonynak minősült.

A megismételt eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (továbbiakban: Felsőokt.tv.) 27. § (1) bekezdése, a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény (továbbiakban: T.) végrehajtásáról szóló 89/1990.(V.1.) MT rendelet (továbbiakban: MTr.) 132. § (1) és (2), és (4) bekezdése, továbbá a Tny. 41. § (1) bekezdése rendelkezéseire figyelemmel. Az ítéleti érvelés szerint a felperes - az elismerni kért időszakban - felsőoktatási intézmény nappali tagozatos, állami ösztöndíjas doktorandusz hallgatója volt. Az MTr. 132. § (1) bekezdése alapján az 1998. január 1. napját megelőző időszakból szolgálati időként kell elismerni a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányok idejét (legfeljebb a képesítés megszerzéséhez szükséges időt). Felperesnek a Budapesti Műszaki Egyetem nappali tagozatán 1990. szeptember 1-től 1995. június 30-ig terjedő tanulmányi ideje szolgálati időként elismerésre került. Az MTr. 132. § (4) bekezdése szabályozza a több képesítés megszerzésére irányuló tanulmányok szolgálati időként való elismerésének lehetőségét. A bíróság az MTr. értelmezésével úgy ítélte meg, hogy a felperes által elismerni kért időszak szolgálati időként nem ismerhető el.

A bíróság vizsgálta az 1998. január 1. napjától hatályos a Tny. 41. §-a alapján a felperes keresetének teljesíthetőségét és megállapította, hogy felperes doktoranduszi hallgatói jogviszonya 1998. január 1. napját követő időre szolgálati időt nem keletkeztetett.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak „megváltoztatása és keresetének való helyt adást”

kérve. A felperesi álláspont szerint a doktorjelölti (hallgatói) jogviszony nem a mesterképzést és nem is a több képesítés megszerzésére irányuló, párhuzamos vagy az egymást követő azonos szintű képzést jelenti. Ezek szolgálati időt nem keletkeztetnek, szemben a doktoranduszi hallgatói jogviszonnyal. A bíróság ettől eltérő jogértelmezése téves.

A felperes hivatkozott a Felsőokt.tv. 27. § (1) és (2) bekezdése rendelkezéseire, amelyből következően - álláspontja szerint - a doktorandusz felsőoktatási hallgatói státusz, hallgatói jogviszony, amelyben eltöltött biztosítási időszakot az MTr. 126. § (1) bekezdése, a Tny.vhr. 29. § (1) bekezdése és az MTr. 132. § (1) bekezdése szolgálati időt megalapozó jogviszonynak minősíti.

A felperes érvelése szerint tévesen értelmezte a bíróság a Tny. 41.§ (1) bekezdése rendelkezését is, amikor a „további” és a „több” képesítés megszerzését vonja a doktoranduszi hallgatói jogviszony körébe.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte annak helyes indokaira és megalapozottságára tekintettel.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott az alábbiak szerint.

Peradat, hogy a felperes a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kara Híradástechnikai Szakán (nappali tagozaton) villamosmérnöki végzettséget szerzett. Alperes az 1990. szeptember 1-től 1995. június 30-ig terjedő tanulmányi idejét szolgálati időként elismerte.

A felperes 1996. szeptember 1-től 1999. augusztus 31-ig a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán a Műszaki Pedagógiai doktori (PhD) képzés nappali tagozatos doktorandusz hallgatója volt, mely időtartam alatt a volt Oktatási Minisztérium (jelenleg Nemzeti Erőforrás Minisztérium) által biztosított keretből, állami forrásból ösztöndíjban részesült.

A Tny. 37. § (4) bekezdése szerint a biztosítással járó jogviszony 1998. január 1. napját megelőző időtartamát az 1997. december 31-én hatályos jogszabályok alapján kell szolgálati időként figyelembe venni.

Az R. 126. §. (1) bekezdése és a Tny.vhr. 29. § (1) bekezdése értelmében az ösztöndíjas aspiránsként és ösztöndíjas

doktorjelöltként biztosításban eltöltött jogviszony ismerhető el szolgálati időnek.

A felperes doktoranduszi (nem aspiráns, és nem doktorjelölt) jogviszonya hallgatói jogviszonyt keletkeztetett (Felsőokt.tv. 27. § (1) bekezdése), ezért a fenti jogszabályhelyek a kérelme elbírálására nem alkalmazhatóak.

Az MTr. 132. § (1) bekezdése értelmében szolgálati időnek számít a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányok ideje, legfeljebb azonban a képesítés megszerzéséhez, a tanulmányok folytatása idején szükséges idő. A (4) bekezdés értelmében a több képesítés megszerzésére irányuló tanulmányok folytatása esetén legfeljebb az egyik képesítés megszerzéséhez szükséges idő vehető figyelembe.

A Tny.41. § (1) bekezdése alapján öregségi nyugdíjra jogosultság szempontjából 1998. január 1.napja előtt felsőoktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányok idejét is figyelembe kell venni.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján abban a kérdésben kellett a bíróságnak állást foglalnia, hogy a doktori képzés (doktorandusz hallgatói jogviszony) több képzés megszerzésére irányuló tanulmányoknak minősül-e, továbbá a doktoranduszi idő szolgálati időnek minősül-e.

A doktori képzésben részt vevő hallgató az, akit a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályokban meghatározott jogok illetnek meg és kötelezettségek terhelnek hallgatói jogviszonyára tekintettel. A felperes doktoranduszi ideje alatt hallgatói jogviszonyban állt.

Az állami ösztöndíj a szervezett doktori képzésben, nappali tagozaton részt vevő, magyar állampolgárságú doktorandusz hallgatók (vagy velük azonos elbírálás alá eső külföldi hallgatók) részére nyújtott pénzbeli támogatás. A felperes állami ösztöndíjban részesült az Oktatási Minisztérium által biztosított keretből.

A doktori képzés a Műszaki Egyetem által végzett a felperes doktori jogviszonyát eredményező három év (36 hónap) tanulmányi időtartamú posztgraduális szintű (tovább) képzés, amelynek célja a doktori (PhD.) fokozat megszerzése. A PhD. képzés nem több képesítést ad, hanem a már meglévő egyetemi képzettség magasabb szintre emelését jelenti.

Az R. 126. § (1) bekezdése határozza meg a szolgálati időként figyelembe vehető jogviszonyokat azzal, hogy minden jogviszony csak akkor ismerhető el szolgálati időként, ha a biztosításban töltött időre a T. 119/D. § (6) bekezdés a)-c) pontjaiban előírt mértékű

járulékot megfizették.

Az R. 126. § (1) bekezdésében felsorolt jogviszonyokon kívül szolgálati időként elismerhető időt határoz meg az R. 132. §-a, amely a felsőfokú tanulmányok idejét rendeli szolgálati időként elismerni nyugdíjjárulék fizetésétől függetlenül.

Az R. 132. § (4) bekezdése szabályozza a több képesítés megszerzése esetén figyelembe vehető képzés időtartamát.

A felperes nem a (4) bekezdés szerinti több (más) képesítés megszerzésére irányuló tanulmányokat folytatta a doktoranduszi ideje alatt, hanem a meglévő képzettségét emelte magasabb szintre. Ez azt jelenti, hogy járulékfizetés nélkül a posztgraduális képzés elismerhető szolgálati időként.

A Tny. 41. §-a rendelkezése alapján meg kell különböztetni öregségi nyugdíjra jogosultság szempontjából az 1997. december 31. napjáig, majd az 1998. január 1. napjától a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányok idejét, mint figyelembe vehető szolgálati időt. E szerint a biztosítottnak minősülő személy biztosítással járó jogviszonyának 1997. december 31. napját követő időtartama szolgálati időnek számít, ha erre az időszakra az előírt nyugdíjjárulékot a biztosítottól levonták, illetve megfizették.

1998. január 1-től fokozottabban érvényesül a biztosítási elv. A Tny. nevesít olyan szolgálati időként figyelembe vehető időszakokat, amelyek alatt nyugdíjjárulékot nem kell fizetni. Ezen túlmenően megvalósul „a szerzett jog” védelme, amikor a Tny. kimondja, hogy a biztosítási jogviszony 1998. január 1. napját megelőző időtartamát az 1997. december 31-én hatályos jogszabályok alapján kell szolgálati időként figyelembe venni. Így a felsőfokú oktatási intézményben nappali képzésben folytatott tanulmányok 1998. január 1. napját megelőző idejét nyugdíjjárulék fizetése nélkül is szolgálati időként kell figyelembe venni.

Az 1998. január 1. napját követő időtartam vonatkozásában a munkaügyi bíróság helytállóan állapította meg, hogy a Tny. 41. §-a alapján a felsőfokú tanulmányok ideje szolgálati időként nem ismerhető el, mivel szolgálati időként csak azok az időszakok ismerhetők el, amelyekre a nyugdíjjárulék fizetése megtörtént. Az 1998. január 1. után a szolgálati idő megszerzése érdekében megállapodás volt köthető a Tbj. 34. § (5) bekezdése értelmében (így a doktorandusz képzés idejére is), amely megállapodás alapján meghatározott mértékű nyugdíjjárulékot kellett fizetni.

Fenti indokolásbeli módosítással és kiegészítéssel a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet a rendelkezés részben írtak szerint részben hatályon kívül helyezte és

megállapította, hogy a felperes 1996. szeptember 1-től 1997. december 31-ig terjedő doktoranduszi ideje hallgatói jogviszonya alapján szolgálati időnek minősül, ezt meghaladóan az 1998. január 1-től 1999. augusztus 31-ig terjedő időtartam vonatkozásában a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felek elsőfokú bírósági és felülvizsgálati eljárási költségeiket a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján maguk viselik.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a Tny. 81. §-a alapján a magyar állam viseli.

Budapest, 2016. február 3.

Dr. Zanathy János sk. tanácselnök, Dr. Farkas Katalin sk. előadó
bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin sk. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő